

Development of Learning Activities Using Historical Methods on The Development of Ayutthaya and Thonburi Kingdoms for Matthayomsuksa 2 Students

Pichamon Wonghathaikun^{1*} and Arun Suikraduang²

¹ Master of Education Program in Social Studies, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: pichamon180240@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to develop learning activities using historical methods on the development of Ayutthaya and Thonburi kingdoms for Mathayomsuksa 2 students, effectively meeting the criteria of 80/80, (2) to compare the academic achievement of Mathayomsuksa 2 students who receive historical method-based learning activities before and after study, (3) to compare the analytical thinking abilities of Mathayomsuksa 2 students who received historical method-based learning activities before and after class, and (4) to study the satisfaction of Mathayomsuksa 2 students with the organization of historical method-based learning activities. This research employs quantitative methods. Data collection tools include 15 learning management plans, a 30-question academic achievement test, an analytical thinking ability test, and a satisfaction questionnaire. Statistical analyses involve mean, percentage, standard deviation, and hypothesis testing using t-tests (Dependent Samples). The results of the study revealed that: 1) The development and efficiency of learning activities using historical methods for Mathayomsuksa 2 students achieved an efficiency score of 86.98/81.23. 2) The academic achievement of Mathayomsuksa 2 students who participated in historical method-based learning activities showed statistically significant improvement after studying compared to before studying, at the .05 level. 3) The analytical thinking ability of Mathayomsuksa 2 students who engaged in learning using historical methods demonstrated statistically significant improvement after studying compared to before studying, at the .05 level. 4) Overall, students expressed the highest level of satisfaction with the organization of learning activities using historical methods.

Keywords: Historical Methods, Academic Achievement, Analytical Thinking Ability

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

พิชามณู ชูวงศ์หทัยกุล^{1*} และ อรัญ ชูยกระเดื่อง

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: pichamon180240@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน (3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน (4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 แผน (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ (3) แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน t - test (Dependent Samples) ผลการศึกษาพบว่า 1) ประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.98/81.23 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 3) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: วิธีการทางประวัติศาสตร์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

© 2025 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มีแนวคิดของการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติโดยยึดหลักการ เป้าหมาย และแนวคิดเพื่อให้ประชาชนทุกคนทุกช่วงวัยมีโอกาสในการศึกษาและการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนกลุ่มปกติกลุ่ม ด้อยโอกาสที่มีความยากลำบากและขาดโอกาสเนื่องจากสภาวะทางเศรษฐกิจและภูมิสังคม ซึ่งรัฐต้องดูแลและสนับสนุน ผู้เรียนกลุ่มนี้ให้ได้รับการศึกษาตามศักยภาพและความพร้อมอย่างเท่าเทียมตลอดชีวิต รวมทั้งมีสมรรถนะในการทำงานเพื่อ การประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศ แผนการศึกษาแห่งชาติจึงต้องกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ครอบคลุม โดยไม่ปล่อยปละละเลย หรือทิ้งใครไว้ข้างหลัง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดกรอบทิศทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กและ เยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งการ พัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ ความสามารถในการ สื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้

เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สารที่ 4 ประวัติศาสตร์ เป็นสาระหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีความสำคัญว่าด้วยเหตุการณ์ที่เป็นมาหรือเรื่องราวของประเทศชาติ เป็นการศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวในอดีตของมนุษย์ เพื่อให้เข้าใจพื้นฐานของมนุษย์ วิวัฒนาการของมนุษย์และสังคม รวมทั้งความสำเร็จและความผิดพลาดของมนุษย์เพื่อให้เป็นแนวทางการสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาของสังคมในปัจจุบัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) การศึกษาประวัติศาสตร์ยังช่วยให้เกิดการพัฒนาและฝึกฝนทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผลโดยสามารถอธิบายเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบันบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงโดยปราศจากคติจึงมีคุณค่าในการพัฒนาสติปัญญาของนักเรียนได้อีกทางหนึ่ง (เฉลิม มนิลา นิตเขตต์ปรีชา, 2559) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ โดยให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์เป็นวิชาเฉพาะ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษาและควรคำนึงถึงหลักของการนำวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ระวีวรรณ ภาคพรต มาลี โตสกุล และเฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, 2554) การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรียนโรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ได้นำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมาเป็นกรอบในการจัดการเรียนการสอน และจากรายงานการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ปีการศึกษา 2565 มีจุดที่ควรพัฒนาในด้านทักษะชีวิต และกระบวนการคิดวิเคราะห์ที่ผ่านการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนและผลการจดบันทึกหลังการจัดการเรียนการสอน พบว่านักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนบางคนไม่มีสมาธิในการเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ไม่ได้รับการแก้ไขหรือส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา อาจส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะในด้านต่าง ๆ ดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น (โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม, 2565) อีกทั้งนักเรียนบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญของสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เท่าที่ควร ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนจึงต้องสอนให้นักเรียนมีทักษะ มีกระบวนการคิด และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่สูงขึ้น โดยจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นลักษณะของการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเป็นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาพบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและเกิดความคิดวิเคราะห์มีอยู่หลายวิธีและหนึ่งในนั้นคือการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ โดยใช้หลักการทางประวัติศาสตร์ด้วยกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบในการหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการค้นคว้าหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้สามารถอธิบายและวิเคราะห์เหตุการณ์หรือหลักฐานข้อมูลทางประวัติศาสตร์ได้อย่างสมเหตุสมผล ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้โดยการรวบรวมหลักฐาน ขั้นที่ 3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล ขั้นที่ 4 ตีความและสังเคราะห์ และขั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล การนำเสนอข้อเท็จจริงมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดและทักษะต่าง ๆ ในการสร้างความรู้ใหม่อย่างมีความหมาย ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนที่ได้รับการฝึกฝนการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์นั้นเป็นคนละเอียด รอบคอบ มีการตรวจสอบเรื่องราวที่ศึกษา รวมทั้งสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยจะรู้จักประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใดหรือก่อนจะเชื่อถือข้อมูลของใครก็จะนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ไปตรวจสอบก่อน (พิชาติ พวงแก้ว, 2563) นอกจากนี้วิธีการทางประวัติศาสตร์ยังเป็นกระบวนการศึกษาเรื่องราวสำคัญที่เชื่อว่าเกิดขึ้นจริงหรือวิธีการที่ใช้สืบค้นเรื่องราวสำคัญของสังคมมนุษย์ในอดีต ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กล่าวว่า วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นกระบวนการสร้างภูมิปัญญที่สามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นปัญญาชนได้ เพราะช่วยให้มีคุณลักษณะ คือ ส่งเสริมจิตใจใฝ่รู้ในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสังคมมนุษย์ในระดับท้องถิ่น ประเทศชาติและสังคมมนุษยชาติอื่น ช่วยให้มีทักษะในการจัดระบบข้อมูล ตรวจสอบและประเมินค่าข้อมูลเพื่อหาข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ รวมทั้งปลูกฝังแนวคิดเชิงวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์บนพื้นฐานข้อเท็จจริงที่ได้จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีทักษะในการวินิจฉัย แยกแยะ

ข้อเท็จจริงจากข้อมูลที่หลากหลายที่ได้สืบค้นมา และมีทักษะในการเขียน การเล่าเรื่อง การนำเสนออย่างมีเหตุผล มีความชัดเจนและน่าเชื่อถือ

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ มาใช้ในการสอนและพัฒนากิจการการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้โดยใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผลอย่างเป็นระบบ คิดอย่างมีขั้นตอน ค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาที่ถูกต้องด้วยตนเอง และช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นพร้อมทั้งเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการนำไปใช้พัฒนากิจการการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจการการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 ห้องเรียน 487 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน 41 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 แผน รวมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การตั้งสมมติฐาน ขั้นที่ 2 การรวบรวมหลักฐาน ขั้นที่ 3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล ขั้นที่ 4 ตีความและสังเคราะห์ ขั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินค่าความเหมาะสมและประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้เฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.82-4.98

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี เป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ต้องการใช้จริง 30 ข้อ นำแบบทดสอบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา และตัวชี้วัดเป็นรายข้อ แล้วนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและเคยเรียนเนื้อหาเรื่องนี้มาแล้ว เพื่อนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (B) รายข้อ โดยวิธีอิงเกณฑ์แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก 0.20-1.00 จำนวน 30 ข้อ และผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธี Lovett มีค่าเท่ากับ 0.97

2.3 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 21 ข้อ ต้องการใช้จริง 15 ข้อ ซึ่งมี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความสำคัญ 2) ด้านความสัมพันธ์ และ 3) ด้านหลักการ โดยนำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวชี้วัดทักษะการคิดวิเคราะห์ (IOC) จากนั้นนำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 จำนวน 41 คน แล้วนำคะแนนที่ได้ มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ทำการคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ผลปรากฏว่า การวิเคราะห์ค่าความยาก (p) มีค่าตั้งแต่ 0.23-0.35 ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าตั้งแต่ 0.20-0.70 และค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธี KR20 มีค่าเท่ากับ 0.93

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดประเด็นคำถามแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจำนวน 10 ข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน นำผลการประเมินมาคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยยึดค่า (IOC) ตั้งแต่ 0.50-1.00 ขึ้นไป แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้มีความเหมาะสม ผลปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 1.00

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

4.2 ผู้วิจัยอธิบายชี้แจงเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจถึงวิธีการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี โดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เกณฑ์การวัดและประเมินผล วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และข้อตกลงในการทำกิจกรรมและแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 30 ข้อ และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 15 ข้อ เก็บคะแนนก่อนเรียนเพื่อทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน แล้วทำการบันทึกคะแนน

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ จำนวน 15 แผน รวมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง จากนั้นบันทึกพร้อมเก็บคะแนนใบงานจนครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้

4.4 เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 15 แผนเตรียมไว้แล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จากนั้นทำการตรวจให้คะแนนแล้วบันทึกคะแนนเก็บไว้ใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.5 ผู้วิจัยดำเนินการวัดความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วทำการตรวจให้คะแนนและบันทึกคะแนนเพื่อเก็บไว้ใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

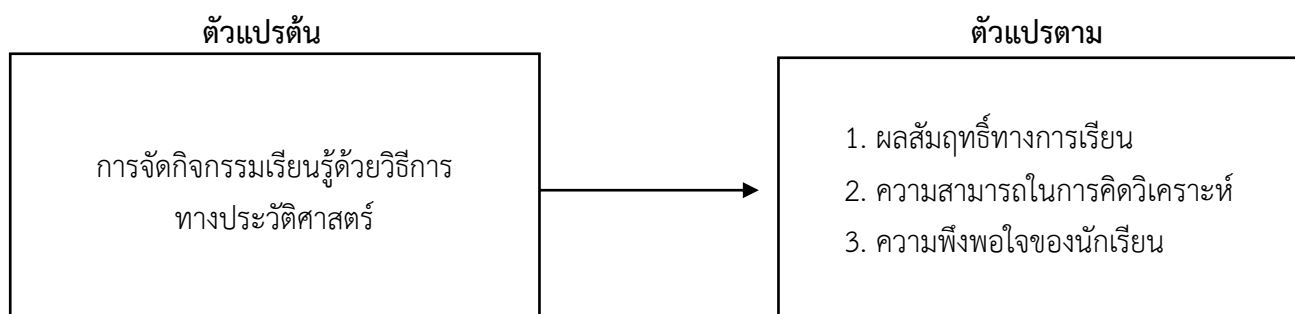
5.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยกำหนดประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80

5.2 วิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที่ Dependent Sample t-test

5.3 วิเคราะห์การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) และใช้สถิติ Dependent Sample t-test

5.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนไปวิเคราะห์ทางสถิติหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจแต่ละข้อคำถาม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

การหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี เกิดจากการให้คะแนนระหว่างที่มีกิจกรรมการเรียนรู้ 450 คะแนน พบว่า คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน (E_1) เท่ากับ 391.41 คิดเป็น ร้อยละ 86.98 และคะแนนทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 30 คะแนน พบว่า คะแนนเฉลี่ยที่ได้มาจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน (E_2) มีค่าเท่ากับ 24.76 คิดเป็น ร้อยละ 81.23 ดังนั้น ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.98/81.23 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ 80/80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

รายการ	N	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	$\bar{X}$	ร้อยละ
ระหว่างเรียน	41	450	16048	391.41	86.98
หลังเรียน	41	30	999	24.76	81.23

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลพบว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ (ผลต่างคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียน (D) K.S. = .953, Sig. = .093) จึงทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test dependent) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการ

ของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	df	t	sig
ก่อนเรียน	41	12.00	1.98	40	25.90	.000
หลังเรียน	41	24.76	2.50			

3. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี

ก่อนการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูล พบว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ (ผลต่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน (D) K.S. = .950, Sig. = .069) จึงทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบที่ (t-test dependent) พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	df	t	sig
ก่อนเรียน	41	7.93	1.92	40	16.49	.000
หลังเรียน	41	13.29	0.84			

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, $S.D. = 0.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือข้อ 9 ($\bar{X} = 4.98$), ข้อ 1 ($\bar{X} = 4.95$), ข้อ 10 ($\bar{X} = 4.93$), ข้อ 4 ($\bar{X} = 4.90$) และข้อ 8 ($\bar{X} = 4.88$) ตามลำดับรองลงมาได้แก่ ระดับมาก คือข้อ 7 ($\bar{X} = 4.85$), ข้อ 2 ($\bar{X} = 4.83$), ข้อ 3 ($\bar{X} = 4.78$), ข้อ 5 ($\bar{X} = 4.78$) และข้อ 6 ($\bar{X} = 4.66$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจของนักเรียน

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	นักเรียนชอบที่ครูเข้าสอนและเลิกสอนตรงต่อเวลา	4.95	0.22	มากที่สุด
2	นักเรียนชอบที่จำนวนข้อสอบมีความเหมาะสม	4.83	0.38	มากที่สุด
3	นักเรียนชอบที่ได้สืบค้นข้อมูลและสร้างความรู้ด้วยตนเอง	4.78	0.42	มากที่สุด
4	นักเรียนชอบเวลาการจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนในแต่ละครั้ง	4.90	0.30	มากที่สุด

ตารางที่ 4 แสดงผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ความพึงพอใจของนักเรียน (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5	นักเรียนชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์	4.78	0.47	มากที่สุด
6	นักเรียนชอบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความกล้าในการแสดงความคิดเห็น	4.66	0.66	มากที่สุด
7	นักเรียนชอบและรู้สึกสนุกกับการเรียน	4.85	0.36	มากที่สุด
8	นักเรียนชอบที่ได้มีโอกาสเรียนรู้จากเพื่อนในชั้นเรียน	4.88	0.33	มากที่สุด
9	นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้นหลังได้รับการจัดการเรียนรู้	4.98	0.16	มากที่สุด
10	นักเรียนชอบที่ครูให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาขณะปฏิบัติหรือทำงานกลุ่ม	4.93	0.26	มากที่สุด
รวม		4.85	0.14	มากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 86.98/81.23 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับการเรียนประวัติศาสตร์เพราะเป็นกระบวนการศึกษาที่เป็นขั้นตอน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ได้เสนอแนะเป็นแนวทางให้แก่ครูผู้สอนประวัติศาสตร์เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกให้นักเรียนพิจารณาเนื้อหาทางประวัติศาสตร์อย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับ เฉลิม นิติเขตต์ปรีชา (2559) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นทักษะกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกห้องเรียน โดยการสืบค้นและแสวงหาคำตอบในเรื่องที่ตนเองอยากรู้หรือต้องการทราบข้อเท็จจริงก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อในสิ่งที่พบเห็น ซึ่งเป็นวิธีการและกระบวนการที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนหรือชีวิตประจำวันได้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน โดยขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้โดยการรวบรวมหลักฐาน ขั้นที่ 3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล ขั้นที่ 4 ตีความและสังเคราะห์ ขั้นที่ 5 นำเสนอข้อมูล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ลัดดา อินจัญ (2562) ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมเรื่อง เมืองพมหาระ โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรากฏว่าผลการพัฒนาบทเรียนเพื่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมเรื่อง เมืองพมหาระโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย พบว่ามีความเหมาะสมระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.78 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.20 และมีประสิทธิภาพ 80.36/80.58 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นวิธีแสวงหาความรู้หรือกระบวนการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วยเหตุที่นำไปสู่ผลที่สามารถตรวจสอบได้ มีกระบวนการในการศึกษาและใช้เหตุผลในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของหลักฐาน และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบท นี่คือการที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาและฝึกฝนความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับ ภัทราพร เตชะวณิช (2561) ได้ศึกษาผลการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง รัฐบาลในดินแดนไทย เพื่อสร้างความคิดเชิงมนทัศน์ทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง รัฐบาลในดินแดนไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลัง เรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุชาดา ปุ่มแก้ว (2565) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับสื่ออินโฟกราฟิกเพื่อส่งเสริมความคิดเชิงมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่า การจัดการเรียนรู้แบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับสื่ออินโฟกราฟิก พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 8.77 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.63 ซึ่งสรุปได้ว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลสัมฤทธิ์ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นการส่งเสริมให้เกิดการคิดวิเคราะห์สาเหตุที่เป็นไปตามกระบวนการคิดวิเคราะห์ข้อมูลหลักฐานเพื่อให้เกิดการอธิบายและสร้างองค์ความรู้ได้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นการกำหนดปัญหาที่ถือได้ว่าเป็นการเริ่มคิดวิเคราะห์ เพราะผู้เรียนจะเริ่มคิดว่าเพราะเหตุใดจึงต้องแก้ปัญหานั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ofianto และคณะ (2022) ที่ได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินทักษะการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมปลาย พบว่า นักเรียนที่มีทักษะการวิเคราะห์สาเหตุและผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์มีแนวโน้มที่สามารถพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การเข้าใจเชิงเหตุผลและการตีความแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ได้ดี สอดคล้องกับปรียา บุตรโธสง (2558) ที่ได้ทำการศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการกรุงรัตนโกสินทร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองกิ้งพิทยา ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองกิ้งพิทยาคมที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ สูงกว่าการเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองกิ้งพิทยาคมที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ สูงกว่าการเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยัง Bloom (1956 อ้างถึงใน ชลิตา ไจมณี, 2544) กล่าวว่า ลักษณะของการคิดวิเคราะห์เป็น 3 ส่วน ดังนี้ 1. การวิเคราะห์ความสำคัญ เนื้อหาข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มานั้นสามารถแยกเป็นส่วนย่อยได้รับข้อความบางข้อความอาจเป็นจริง บางข้อความอาจเป็นคำนิยาม และบางข้อความเป็นความคิดของผู้เขียน 2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ผู้อ่านจะต้องมีความสามารถในการตัดสินความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหลัก ๆ ได้ทั้งความสัมพันธ์ของสมมติฐานและความสัมพันธ์ระหว่างข้อสรุป และยังรวมไปถึงความสัมพันธ์ในชนิดของหลักฐานที่นำมาแสดงด้วย 3. การวิเคราะห์หลักการเป็นการคิดวิเคราะห์โครงสร้างและหลักการในการวิเคราะห์หลักการนี้จะต้องวิเคราะห์แนวคิด จุดประสงค์และมโนทัศน์ โดยให้ผู้เรียนฝึกการแสวงหาความรู้หรือกระบวนการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ด้วยเหตุที่สามารถนำไปตรวจสอบได้ มีกระบวนการในการศึกษาและใช้เหตุผลในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของหลักฐาน และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบท นี่คือการทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาและฝึกฝนความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับ เบญจมาศ บุญญะวัตติพงศ์ (2560) ศึกษาเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์และการคิดวิเคราะห์ ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์มีการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยได้พัฒนาตามหลักของความต้องการพื้นฐานทฤษฎีของมาสโลว์ (สรวงศ์ ไคว้ตระกูล, 2554) โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจเนื่องจากนักเรียนมีอิสระในการเรียน สามารถเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลาที่นักเรียนมีความพร้อม นักเรียนเกิดความรัก สามัคคีและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เพราะการเรียนรู้อย่างการทำงานร่วมกัน ทุกคนมีหน้าที่ในกลุ่มและร่วมมือกันทำงาน ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณค่า สามารถที่จะพัฒนาดตนเองตามความต้องการและตามศักยภาพผ่านชิ้นงานที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ เบญจมาศ บุญญะวัตติพงศ์ (2560) ศึกษาเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์และการคิดวิเคราะห์ ผลปรากฏว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการ

ทางประวัติศาสตร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นวิธีการที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียนเป็นหลัก จากการเลือกข้อปัญหาด้วยตนเอง เก็บข้อมูลด้วยตนเอง หรือแม้แต่กระทั่งการนำเสนอในรูปแบบของตนเอง เมื่อชิ้นงานออกมาดีก็ได้รับการชื่นชมได้รับรางวัลจากครูผู้สอน หรือคำชื่นชมจากเพื่อน ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญฤทัย พุฒิกุลเกษม (2557) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาโครงการประวัติศาสตร์ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนในรายวิชาโครงการประวัติศาสตร์ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และพึงพอใจมากที่สุดคือ เนื้อหาวิชามีความน่าสนใจและเกณฑ์ในการประเมินผลให้ทราบก่อนเรียน

องค์ความรู้ใหม่

กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีประโยชน์ในการช่วยส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้ โดยในแต่ละขั้นตอนจะช่วยพัฒนาให้นักเรียนเกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่มุ่งสร้างสรรค์การเรียนรู้ด้วยตนเองและเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนจะเกิดการตั้งคำถามและมีการค้นคว้าหาคำตอบได้ด้วยตนเอง ช่วยให้เข้าใจในประเด็นที่ศึกษามากขึ้นและสามารถประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่สืบค้นมาได้ จะทำให้นักเรียนเกิดการคิดอย่างมีเหตุผลหรือให้เหตุผลที่ถูกต้องได้ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ยังช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เกิดทักษะการทำงานเป็นกลุ่มและส่งเสริมให้เกิดทักษะในด้านการสื่อสาร สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และเกิดการต่อยอดองค์ความรู้ต่อไป อีกทั้งยังส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์สูงขึ้นอีกด้วย

สรุปผลการวิจัย

ประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 86.98/81.23 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ธนบุรี มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาและธนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ ครูผู้สอนควรทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับรูปแบบและขั้นตอนการจัดกิจกรรมก่อนนำไปใช้ และควรทำการชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้เรียนในเรื่องจุดประสงค์และขั้นตอนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

1.2 ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรให้ความเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง และช่วยกระตุ้นความสนใจให้แก่ผู้เรียนขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการและขั้นตอนในการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลแบบนักประวัติศาสตร์และใช้สื่ออื่น ๆ ร่วมด้วย เพื่อลดความเบื่อหน่าย เพิ่มความน่าสนใจในการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์

2.2 ควรมีการศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัยในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เฉลิม นิติเขตต์ปรีชา. (2559). *เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิศนา แชมมณี. (2545). *รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2545). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เบญจมาศ บุญญะวัตพงษ์. (2560). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์และการคิดวิเคราะห์*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- ปรียา บุตรโธสง. (2558). *ผลการใช้รูปแบบการสอนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการกรุงรัตนโกสินทร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองกิ้งพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- พิชาติ แก้วพวง. (2563). *ศาสตร์การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพียงฤทัย พุฒิคุณเกษม. (2557). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ส33265 โครงการประวัติศาสตร์โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ภัทรพร เตชะวนิชย์. (2561). *ผลการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง รัชชูปราภในดินแดนไทย เพื่อเสริมสร้างความคิดเชิงมนทัศน์ทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ระวีวรรณ ภาคพรต มาลี โตสกุล และเฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2554). *เพื่อนคู่คิด มิตรคู่ครู แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- ลัดดา อินจ้อย. (2562). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมเรื่อง เมืองพมพระโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์).
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2554). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bloom, B.S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives, Handbook: The Cognitive Domain*. New York: David McKay.

